

Macro Economisch Overzicht

kwartaal verslag

13 oktober 2021

Introductie

Het macro economisch overzicht wordt geproduceerd door het Bureau van de VSB. De directeur Drs. Malty Dwarkasing is belast met de samenstelling hiervan. Mocht u na het lezen van het overzicht vragen hebben, dan kunt u haar contacten en wel als volgt: email adres: malty.dwarkasing@vsbstia.org en telefoon: +597 475286/475287 toestel 103.

Samenvatting

Aan de hand van de meest recente, bijgewerkte, gecorrigeerde en beschikbare statistieken en informatie, evenals de vooruitzichten tot en met september 2021, is deze analyse gemaakt die als volgt samen te vatten is:

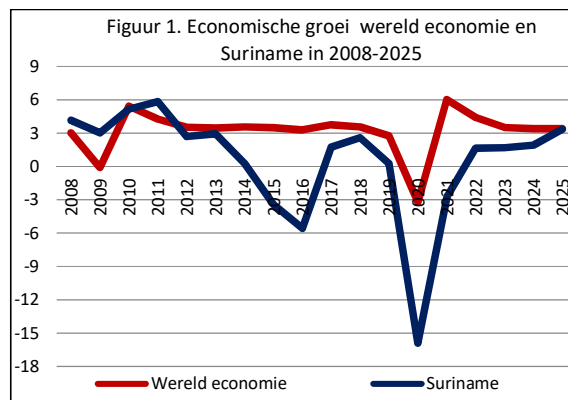
- Het voorlopig economische groei en BBP cijfer voor 2020 is uitgegeven door het ABS. In 2020 is de Surinaams economie met 15,9 procent ingekrompen. Volgens de Stichting Planbureau Suriname is de groei voor 2021 geschat op een inkrimping van 2,8 procent. De bedrijfstakken die in 2020 sterk zijn ingekrompen en dit jaar naar verwachting ook significant zullen inkrimpen zijn: Accommodatie & voedings- en gerelateerde diensten, Constructie, Transport & Opslag, Mijnbouw, Elektra & Water en de Handel.
- Suriname is thans in een vierde golf van COVID-19 besmettingen, waarbij de besmettelijke delta variant voor enorm veel geïnfecteerden op dag basis zorgt. Ook het aantal mensen die dagelijks sterven door dit virus, is zorgwekkend te noemen samen met een gezondheidszorg die zwaar onder druk staat. Het percentage volledig gevaccineerden van de doelgroep 12 jaar en ouder van de populatie is ca. 37,6 procent.
- De internationale reserve neemt toe vanwege een positief saldo van zowel de lopende rekening als ook de kapitaal en financiële rekening van de betalings balans. Ook een influx van SDR's van het IMF ter waarde van USD 175 miljoen in augustus heeft significant bijgedragen aan de stijging.
- Het monetair beleid heeft in de maanden juni – september ervoor gezorgd dat de basisgeldhoeveelheid redelijk onder controle is, waardoor het verloop van de wisselkoers vrij stabiel te noemen is in deze maanden. De maandinflatie bereikte een piek in juni 2021 van 10,8 procent, enerzijds door het invoeren van het flexibel wisselkoers systeem en anderzijds door de enorme prijsstijging van voedingswaren vooral groente en fruit vanwege wateroverlast door zware regenbuien in deze maand.
- Overheidsfinanciën is langzaam maar zeker aan het verbeteren. Het financieringstekort is van 18,6 procent in 2019, is teruggebracht tot ca. 9,7 procent van het BBP in 2020 en in het eerste halfjaar van 2021 is er sprake van een overschot van ca. 1,7 procent van het BBP. De Begroting voor 2022 geeft een begrotingstekort aan van 2,6 % van het BBP, terwijl het financieringstekort begroot is op 2 procent.

Economische groei en investeringen

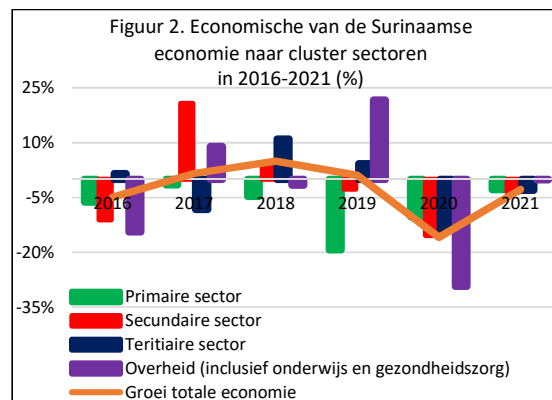
In juli heeft het IMF wederom de economische groei van de wereldeconomie naar boven aangepast en wel met 0,5 procent voor 2022, terwijl de groei voor dit jaar in oktober met 0,1 procent naar beneden is aangepast. De groei voor dit jaar wordt nu geschat op 5,9 procent, terwijl die voor 2022 geprojecteerd is op 4,9 procent. De minimale aanpassing van de geschatte groei voor dit jaar naar beneden, is het gevolg van een afnemende productie in het derde kwartaal van 2021, vanwege stijgende COVID besmettingen in een aantal grote economieën door de zeer besmettelijke delta variant. Ook is de groeiverwachting voor dit jaar aan risico's verbonden vanwege de enorme schulden, toenemende inflatie en het COVID-19 beleid te midden van stijgende besmettingen in vele landen.

De groeivoorzichten voor de ontwikkelde landen zien er beter uit en deze economieën zullen in 2022 teruggaan naar een BBP omvang op een niveau van voor de pandemie, terwijl de opkomende economieën en ontwikkelingslanden veel meer jaren nodig zullen hebben om dit te realiseren. Het tempo van het uitrollen van het vaccinatie - en het economisch stimulus beleid hebben een positief effect op het herstel van de ontwikkelde economieën, terwijl vele opkomende economieën en ontwikkelingslanden bezig zijn met het opbouwen van fiscale buffers en monetaire maatregelen te nemen om de druk van de toenemende inflatie onder controle te brengen.

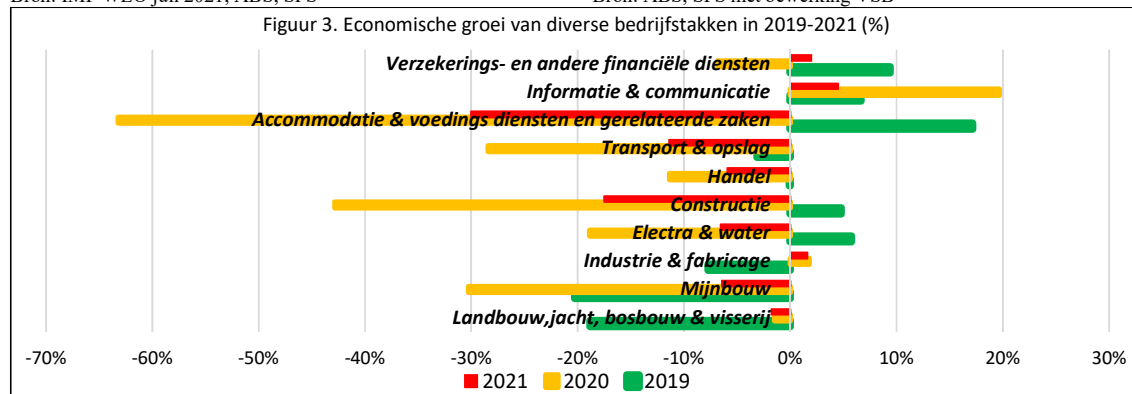
Vanwege de disrupties in het aanbod van goederen door de pandemie, is er een mismatch tussen vraag en aanbod en een schaarste ontstaan aan diverse goederen. Hierdoor is er sprake van stijgende prijzen voor grondstoffen. Deze prijsstijgingen, maar ook stijgende internationale container vrachtkosten hebben inflatie in vele landen verder aangewakkerd.

Bron: IMF WEO juli 2021, ABS, SPS

Bron: ABS, SPS met bewerking VSB

Bron: ABS, SPS met bewerking VSB

Per 4 oktober 2021 waren er wereldwijd 234,8 miljoen besmettingen, waarvan 4,8 miljoen mensen overleden zijn. In juli begon het aantal COVID besmettingen wereldwijd wederom snel te stijgen. De landen met een hoger percentage van (volledig) gevaccineerden, vertonen een afnemende trend van het

aantal overledenen door het virus. In de ontwikkelde landen was tot medio juli van het jaar ca. 40 procent van de populatie volledig gevaccineerd, terwijl meer dan 50 procent gedeeltelijk gevaccineerd¹ was. In de ontwikkelingslanden is het aantal volledig gevaccineerden minder dan de helft van het percentage in de ontwikkelde landen. Het virus is nog steeds aan het muteren; het delta variant verspreidt zich nog sneller dan de andere varianten.

In Suriname verspreidt het delta variant zich ook snel onder de bevolking. Er is thans sprake van een vierde golf, zonder dat de derde golf aan besmettingen volledig was afgenomen. Uit de COVID statistieken op de BOG website komt tot uiting dat het aantal besmettingen in de afgelopen maand september enorm was gestegen, terwijl het aantal overledenen in het maand juni het hoogst was². Het percentage volledig gevaccineerden van de doelgroep van 12 jaar en ouder per 13 oktober 2021 bedroeg ca. 37,6 procent.

De pandemie en de economische crisis in ons land zijn nog steeds in volle gang. Het ABS is eind augustus uitgekomen met het voorlopig BBP en economische groeicijfer voor 2020. De inkrimping van de economie in 2020 is door het ABS vastgesteld op 15,9 procent, terwijl het Planbureau de groei voor 2021 geschat heeft op een inkrimping van ca. 2,8 procent. In figuur 1 komt tot uiting dat de groei van de Surinaamse economie vanaf 2012 lager ligt dan de groei van de wereldeconomie. Naar verwachting zal pas na 13 jaar in 2025, de groei van de Surinaamse economie (ca. 3,3 procent) vrijwel gelijk zijn met die van de wereldeconomie.

Zowel in 2020 en 2021 is de inkrimping op basis van de cluster sectoren primair, secundair, tertiair en overheid³ over de gehele linie merkbaar (figuur 2).

De bedrijfstakken die in 2020 enorm zijn ingekrompen en naar verwachting dit jaar nog steeds sterk zullen inkrimpen zijn (figuur 3):

- Accommodatie & voedings- en gerelateerde diensten
- Constructie
- Transport & Opslag
- Mijnbouw
- Elektra & Water
- Handel

De bedrijfstak die het afgelopen jaar sterk gegroeid was met ca. 20 procent was begrijpelijk de Informatie & communicatie sector en zal dit jaar naar schatting groeien met 4%. De bedrijfstak industrie en fabricage die in 2020 marginaal toenam met 2%, zal dit jaar naar verwachting dezelfde minimale groei doormaken. Ook de financiële sector die met ca. 7 procent in 2020 inkromp, zal naar verwachting dit jaar met ca. 2 procent groeien.

Vanwege de pandemie is het duidelijk dat de toerisme sector het nog steeds zwaar te verduren heeft, terwijl de bedrijvigheid in de constructie sector vanwege de financieel-economische crisis in 2020-2021 aardig is teruggelopen. Naar verwachting zullen deze sectoren vanaf 2023 sneller gaan herstellen met dien verstande dat de wisselkoers in de komende jaren stabiel blijft, de macro economische indicatoren

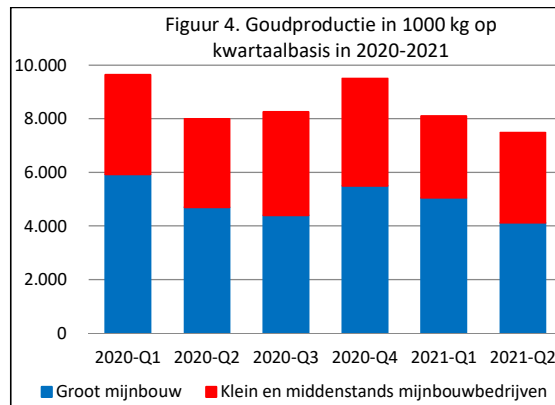
¹ Bron: WEO, July update, IMF en World Bank Group Monthly report July 2021

² Afgeleid van de COVID statistieken op de BOG website, waren er in de maand september 12.260 mensen besmet geraakt en 163 overleden. In de maand juni toen de derde golf van besmettingen gaande was en een piek bereikte, was het aantal besmettingen 6.778 personen en het aantal overledenen 220.

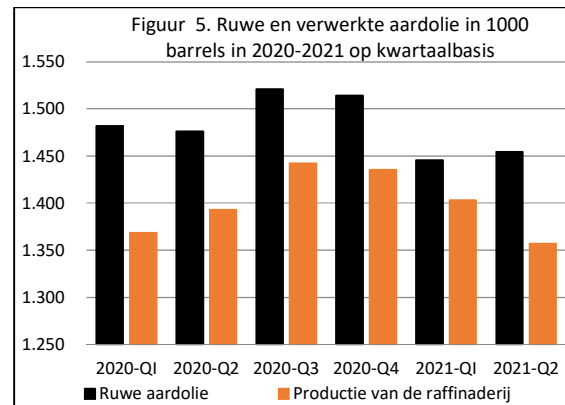
³ Het ABS heeft de statistieken m.b.t. het BBP dit jaar gepresenteerd op basis van een nieuwere versie van de International Standard Industrial Classification (ISIC) rev 4, waarbij het basisjaar voor de presentatie van het BBP in constante prijzen gesteld is op 2015. Tot de primaire sectoren behoren de bedrijfstakken: Landbouw, jacht, bosbouw & visserij en Mijnbouw. Tot de secundaire (verwerkende) sectoren behoren de volgende bedrijfstakken: Industrie & fabricage, Elektra, gas, stroom en gekoelde lucht, Watervoorziening en Constructie. Tot de tertiaire (diensten) sector exclusief de Overheid behoren de bedrijfstakken: Handel, Transport & opslag, Accommodatie & voedings- en gerelateerde diensten, Informatie & communicatie, Verzekerings- & en andere financiële instellingen, Woon- & commerciële diensten, Professionele, wetenschappelijke en technische activiteiten en Andere diensten.

zich verbeteren en de invloed van COVID-19 niet meer significant is op de samenleving. Hierdoor zal zowel de productie alsook de koopkracht van de samenleving een enorme stimulans krijgen.

Uit de goudproductiecijfers van het eerste halfjaar van 2021, blijkt dat de totale productie ca. 11 procent lager was dan in het eerste halfjaar van 2020 (figuur 4). De redenen voor de lagere productie dit jaar moeten gezocht worden in de COVID-19 pandemie, stijgende kosten door de hoge wisselkoersen, inkomstenderving voor de goudopkoopbedrijven vanwege de 30 procent retentie regeling in de periode maart-mei, het afvoeren van cliënten door bepaalde goudopkoopbedrijven in het kader van compliance aan wet en regelgeving en water overlast in het tweede kwartaal, waardoor ook de mijnen onder water kwamen te liggen.

Bron: CBvS

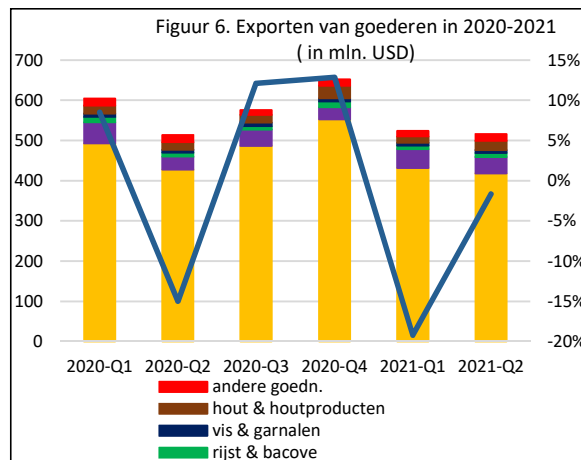

Bron: Staatsolie Maatschappij Suriname N.V.

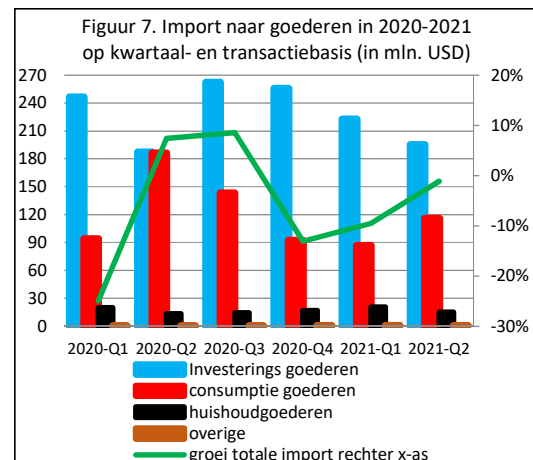
Bij de aardolie sector is de productie van het eerste halfjaar van 2021, vrijwel gelijk aan die van 2020. Slechts de productie van ruwe aardolie was in deze periode dit jaar ca. 2 procent lager dan het vorig jaar (figuur 5). De grote offshore aardolievondsten in 2020-2021, zullen naar verwachting pas in 2025 ontgonnen worden, wat wederom de economische groei in dat jaar zal beïnvloeden⁴.

Internationale handel- en kapitaalstromen

In het eerste halfjaar van 2021 bedroegen de exporten van goederen en diensten USD 1.082,5 miljoen, terwijl de importen USD 814,9 miljoen uitmaakten (figuur 12). Zowel de exporten als importen waren in het eerste halfjaar van 2020 hoger dan dit jaar.

Bron: CBvS

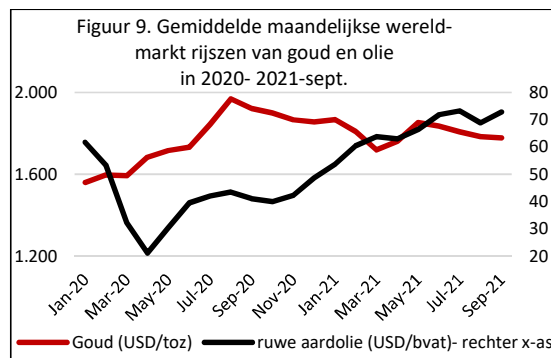
Bron: ABS

⁴ Bij de huidige projecties van het Planbureau is de invloed van de offshore oliewinning niet meegenomen.

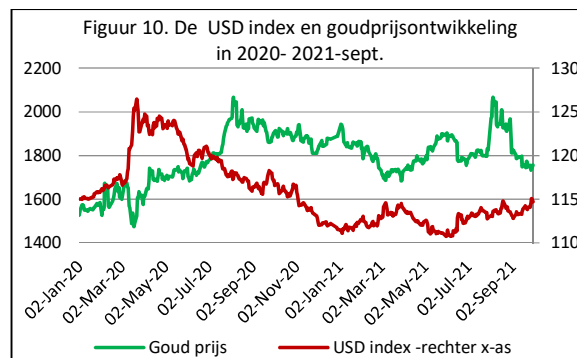
De exportwaarde van goederen en diensten was in het eerste halfjaar van 2021 8,3 procent lager t.o.v. 2020, ondanks stijgende wereldmarktprijzen van grondstoffen dit jaar. In figuur 11 komt tot uiting dat de internationale grondstofprijzen per ultimo augustus 2021 over alle goederengroepen zijn toegenomen ten opzichte van 2020 vanwege de herstelde wereldeconomie dit jaar.

Alhoewel de gemiddelde wereldmarktprijs van goud in deze periode 9,8 procent hoger is dan het vorig jaar, nam de goudexportwaarde toch met ca. 7,8 procent af, vanwege een dalende exportvolume van ca. 14,8 procent. De afname van de exportvolume kan worden toegeschreven aan de afnemende goudproductie en vermoedelijk heeft de retentieregeling in de periode maart – mei 2021⁵ ook hierop invloed gehad.

De internationale goudprijzen fluctueren sterk dit jaar en liggen tot en met eind september, boven de gemiddelde prijs van 2020 op het niveau van ca. USD 1.802 per troz. (figuur 9). Goud daalt naarmate de waarde van de US-dollar toeneemt (figuur 10). Zo daalde de goudprijs op 29 september tot \$ 1.722,90 per troz. tot het laagste niveau sinds maart, met een daling van 9% ten opzichte van \$ 1.895,10 per ounce eind 2020. Deze daling werd versneld door de sterke Amerikaanse dollar, waardoor beleggers hogere rendementen zochten op hun geld door de dollar vast te houden in plaats van goud. De markt reageerde op recente aanwijzingen van de Amerikaanse Federal Reserve dat deze zijn maandelijkse aankopen van \$ 120 miljard aan schulden zou afbouwen en sneller beginnen met het verhogen van de rentevoet, vanwege de toenemende inflatie druk. Volgens vele marktanalisten verwacht men dat de gemiddelde internationale goudprijs zowel in 2021 als 2020 zal stijgen vanwege tekenen dat de groei van de Chinese economie vertraagt door het delta COVID variant, energietekorten en/of toegenomen Chinese overheidsregulering en ook de groei van de Amerikaanse economie en de waarde van de US-dollar zal afnemen. Per 8 oktober 2021 was de gemiddelde goudprijs ca. USD 1.773 troz.

Bron: www.kitco.com

Wereldbank · Bron: www.kitco.com, <https://fred.stlouisfed.org>

De exportwaarde van aardolie was in het eerste halfjaar van 2021 wat hoger dan in 2020 met een exportwaarde van USD 88,6 miljoen. De gemiddelde aardolieprijzen zijn dit jaar ook hoger dan in 2020 (figuur 9). In september was de prijs USD 73 per vat. In de laatste week van september was de olieprijs de USD 80 per vat genaderd. De stijgende olieprijsen zijn niet alleen het gevolg van de positieve groeiverwachtingen van de wereldeconomie, maar ook van de uitval in de olie bevoorrading in de VSA in augustus vanwege orkaan Ida. Begin oktober 2021 hebben de OPEC + landen nog steeds besloten om het aanbod van olie langzaam op te voeren, ondanks de sterke prijsstijging eind september.

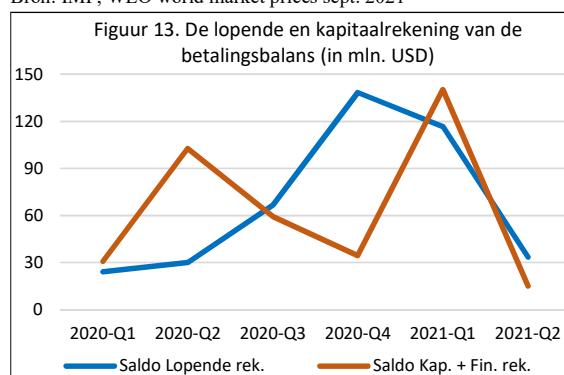
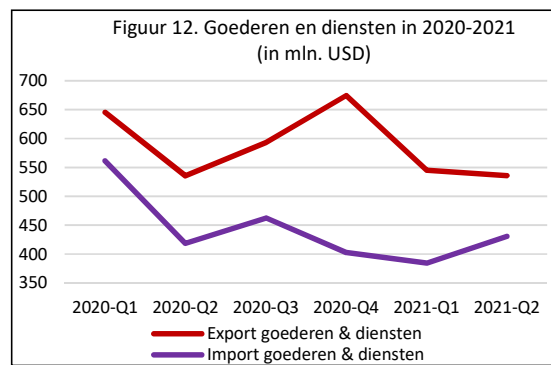
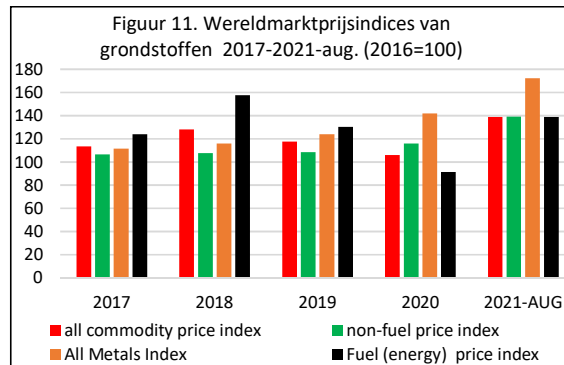
Ook de exportwaarde van agrarische producten te weten rijst⁶, bacove, maar ook vis en garnalen en andere goederen zijn in deze periode afgenomen met ca. 10 procent (figuur 6).

⁵ Onder de 30 procent retentie regeling, waren exporteurs verplicht om 30 procent van hun exportopbrengsten in te wisselen tegen de officiële CBvS koers, die lager was dan de marktkoersen. De opgehaalde vreemde valuta gelden zouden gebruikt worden voor noodzakelijk basisbehoeften importen.

⁶ De rijstexporten zijn dit jaar afgenomen vanwege een lagere productie in deze periode. Ook is een deel van de productie verwerkt tot veevoer in deze periode.

De importen van goederen en diensten bedroeg in het eerste halfjaar van 2021 USD 814,9 miljoen ten opzichte van de USD 980 miljoen in 2020. Zowel de import van investerings- als consumptiegoederen namen in deze periode in 2021 af ten opzichte van 2020 (figuur 7).

De olie-importen (op kasbasis) zijn in deze periode met ca. 24 procent afgenomen. De afnemende importen moeten gezocht worden in het feit dat de economische groei in 2021 nog niet aan het herstellen is en naar verwachting ook dit jaar zal inkrimpen.

Het saldo op de lopende rekening die sinds het afgelopen jaar positief is, is in deze periode significant gestegen en wel van USD 54 miljoen in het eerste halfjaar van 2020 ten opzichte van de USD 154 miljoen in 2021 (figuur 13). De kapitaal en financiële rekening is in mindere mate toegenomen. Het positief saldo in het eerste halfjaar van 2021 is voornamelijk het gevolg van een positief saldo van FDI.⁷ Het positief resultaat op de betalingsbalans in het eerste halfjaar heeft de internationale reserves doen stijgen met USD 64,4 miljoen tot USD 649,1 miljoen in juni 2021 ten opzichte van ultimo 2020.

In augustus 2021, is de internationale reserve positie met USD 225,8 miljoen gestegen ten opzichte van juni 2021 (figuur 14). Deze stijging is voornamelijk te danken aan de ontvangen Special Drawing Rights (SDR) ter waarde van USD 175 miljoen van het IMF in augustus. De SDR's zijn verstrekt door het IMF ter versterking van de internationale reserve positie van het land in deze tijd van een mondiale recessie.

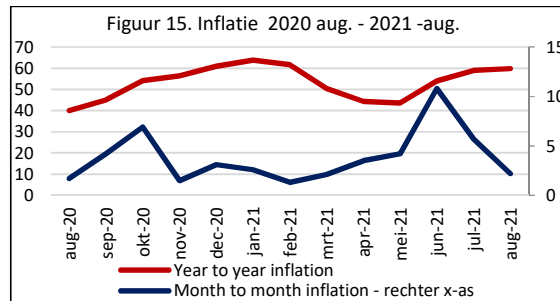
Monetaire ontwikkelingen en de financiële sector

De jaar op jaar inflatie per eind augustus 2021 bedroeg 59,8 procent, terwijl de maandinflatie een piek bereikte in juni van het jaar en 10,8 procent bedroeg (figuur 15). De piek in juni moet worden toegeschreven aan het invoeren van het flexibel wisselkoers systeem in die maand, maar ook vanwege

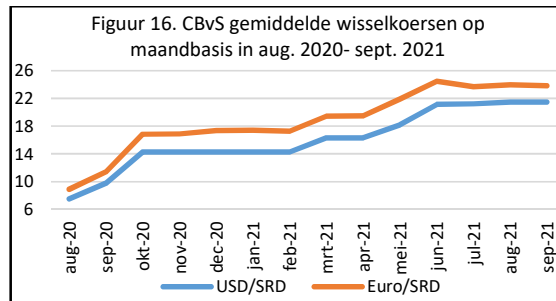
⁷ Bij de BPM6 is een positieve FDI niet een instroom van gelden zoals dat het geval was bij de BPM5. De FDI van USD 148 miljoen in 2021Q1 betreft een afname van de vorderingen met USD 6 miljoen (activa) en afname van de verplichtingen met bijkans USD 154 miljoen (passiva) voornamelijk voor rekening van de grote mijnbouwbedrijven en in het bijzonder welke actief zijn in de goudsector. De afname van de verplichtingen waren grotendeels gerelateerd aan negatieve herinvesteringen mede als gevolg van dividend uitkeringen welke ruimschoots hoger waren dan de behaalde operationele resultaten in 2021Q1.

een enorme prijsstijging van de groep voeding en niet-alcoholische dranken in deze maand. Vanwege wateroverlast door zware regenbuien waren de prijzen voor groente en fruit in de maand juni enorm toegenomen en in mindere mate in de maand juli.

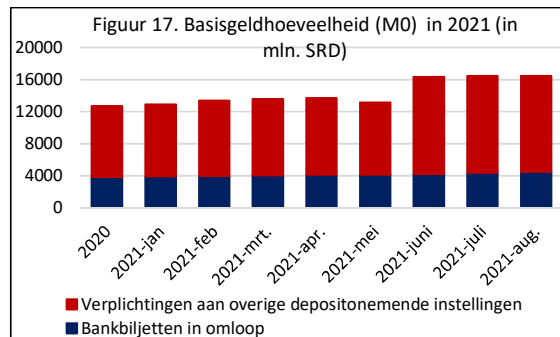
Sinds de introductie van de flexibele wisselkoersen in juni, zijn de koersen voor zowel de USD als de Euro vrij stabiel te noemen (figuur 16). De gemiddelde dagkoersen die door de CBvS gepresenteerd worden, reflecteren de nominale koersen van de lokale valutamarkten. De stabiele wisselkoersen zijn het gevolg van het monetair beleid dat wordt uitgezet door de monetaire autoriteiten.

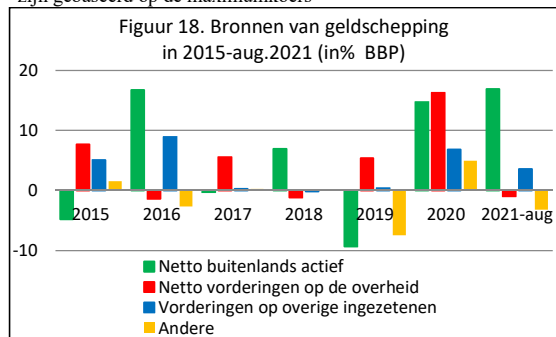
Bron: ABS

Bron: CBvS, de gemiddelde wisselkoersen in maart-mei zijn gebaseerd op de maximumkoers

Bron: CBvS met5 bewerking VSB

Bron: CBvS

De CBvS heeft door middel van het monetair beleid vanaf juni zich gericht op “Reserve Money Targeting Regiem”, waarbij er een target voor de basisgeldhoeveelheid (M0) wordt vastgesteld om zo de inflatie te beïnvloeden. Door het beheersen van voornamelijk het SRD gedeelte van de basisgeldhoeveelheid, door het monitoren van de liquiditeiten van de banken, wordt de groei van de geldhoeveelheid in lijn gebracht met de ontwikkeling van de andere economische indicatoren om de inflatie target zoals dat is vastgesteld door de CBvS, te behalen.

Om de SRD liquiditeiten van het bankwezen te beïnvloeden, worden er Open Markt Operaties (OMO's) via een veilingstelsel uitgevoerd door termijndeposito's of waardepapier van de CBvS aan het bankwezen aan te bieden. Hierdoor worden ook indirect de rentetarieven beïnvloed. De banken hebben tevens de gelegenheid om korte termijn liquiditeitstekorten op te vangen met diverse instrumenten⁸.

Op 2 juli 2021 j.l. tekenden de governor van de CBvS en de Minister van Financiën & Planning een MOU waarin is aangegeven dat overheidstekorten niet meer monetair gefinancierd zullen worden. Dit in het kader van het beheersen van de geldhoeveelheid.

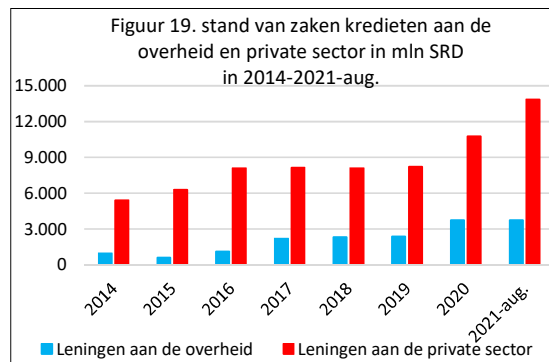
In figuur 17 komt tot uiting dat de basisgeldhoeveel in de maanden juni –augustus 2021 vrij stabiel te noemen is, nadat er in juni een stijging was van 24 procent als gevolg van de koersaanpassing in die maand.

⁸ De instrumenten zijn kasreserve, permanent faciliteiten en emergency liquidity assistance.

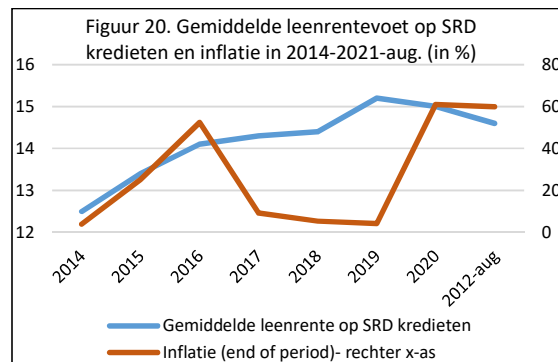
De maatschappelijke geldhoeveelheid (M2)⁹ steeg per ultimo augustus 2021 marginaal met 39,2 procent ten opzichte van eind 2020. Deze toename is voornamelijk het gevolg van de toename van de internationale reserve (figuur 18). Ook is er sprake van geldschepping uit hoofde van vorderingen op overige ingezetenen en andere bronnen. Door de significante koersaanpassingen in vooral juni, zijn vreemde valuta vorderingen van overige ingezetenen, in SRD-waarde toegenomen, wat tevens heeft bijgedragen aan de stijging van M2.

De andere bronnen hebben betrekking op Eigen Vermogen (EV) en overige activa/passiva van geldscheppende instellingen¹⁰. Het blijkt dat de post overige activa/passiva van geldscheppende instellingen vanaf december 2020 negatief is. De negatieve bedragen fluctueren op maandbasis en bedroegen in december 2020 - SRD 33 miljoen en in augustus 2021 – SRD 1,9 miljard. De geldcreatie hier heeft voor een groot deel betrekking op de stijgende “liabilities” van de CBvS aan het bankwezen en overheid in SRD waarde, veelal vanwege de koersaanpassing in deze periode. Het EV van de CBvS is hierdoor afgenomen, waardoor de maatschappelijke geldhoeveelheid (M2) is gestegen.

De stand van de totale nominale kredietverlening nam in augustus 2021 met ca. 21 procent toe ten opzichte van ultimo 2020, terwijl de groei in reële termen in dezelfde periode - 11,5 procent bedroeg (figuur 19).

Bron: CBvS met bewerking VSB

Bron: CBvS, ABS

De gemiddelde leen rentevoet op SRD kredieten in 2020-2021 is marginaal aan het dalen en is rond de 15 procent (figuur 20). De rentevoeten van de Openmarkt veilingen van termijndeposito's met een looptijd van een week die in september 2021 begonnen zijn boven de gemiddelde SRD leen rentevoet. De gewogen rentevoet voor dit instrument bij de laatste veiling op 13 oktober 2021 was 19,0 procent voor een termijndeposito met een looptijd van 1 week. De rentevoet is aan het stijgen t.o.v. rentevoeten die zijn voorgekomen uit de veilingen in september.

Overheidsfinanciën en Staatsschuld

Overheidsfinanciën is langzaam maar zeker aan het verbeteren. Het financieringstekort is van 18,6 procent in 2019, teruggebracht tot 9,7 procent van het BBP in 2020 en in het eerste halfjaar van 2021 is er sprake van een overschot van ca. 1,7 procent van het BBP.

In figuur 21 zijn overheidsinkomsten op maandbasis gepresenteerd, waarbij tot uiting komt dat in de maanden maart tot en met juni 2021 er sprake was van een gerealiseerd overschot. Het overschot voor het eerste halfjaar van 2021 bedraagt ca. SRD 965,1 miljoen. Dit overschot is veelal te danken aan het feit dat dit jaar heel weinig schulden worden afgelost vanwege de “stand still” op de schuldenlast betalingen van de buitenlandse kapitaalmarkt – en bilaterale schulden i.h.k.v. de gesprekken die gaande

⁹ Er is een verschil tussen M2 en M0. M0 de basisgeldhoeveelheid is het totaal aan chartaal geld (munten en bankbiljetten) en reserves die banken aanhouden bij de CBvS. M2 de maatschappelijke geldhoeveelheid is veel ruimer en heeft betrekking op chartaal en giraal geld van het totaal publiek inclusief het bankwezen.

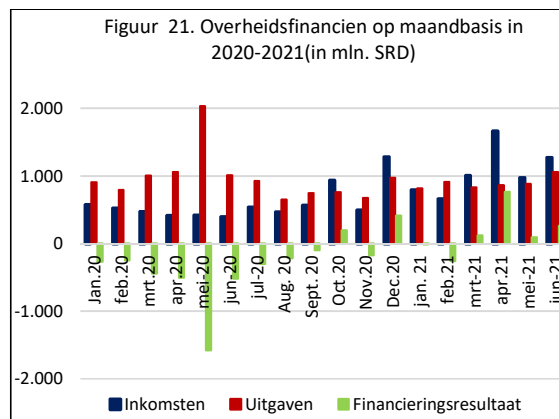
¹⁰ Overige activa/passiva zijn tussenrekeningen van geldscheppende instellingen, waarop tijdelijk middelen kunnen worden geparkeerd. Wanneer het EV en overige activa/passiva afnemen, is er sprake van geldschepping, terwijl een stijging van deze post geldvernietiging aangeeft.

zijn met de crediteuren over schuldherschikking. Tot en met juli 2021 bedroeg de totaal betaalde schuldenlast van de overheid USD 64,8 miljoen. Op dit moment worden slechts de multilaterale buitenlandse schulden op tijd betaald.

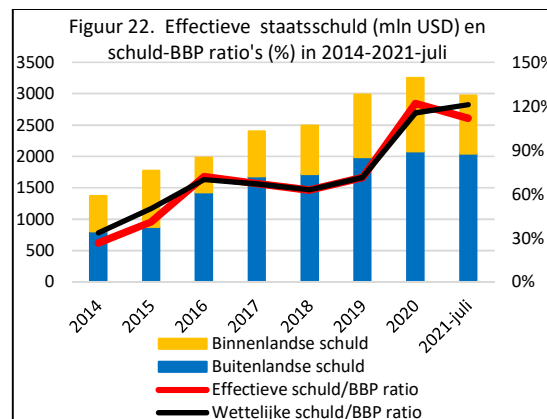
Naast afnemende uitgaven, zijn de inkomsten in de maanden maart-juni gestegen vanwege de inkomsten uit de mijnbouwsector, omdat de goudmultinationals ook een bijdrage hebben geleverd aan de solidariteitsheffing voor dit jaar. Ook de inkomsten uit de retentieregeling van maart-mei met een positief koersverschil hebben bijgedragen aan stijgende inkomsten van de overheid.

De Overheidsbegroting voor 2022 geeft een begrotingstekort van 2,6 % van het BBP aan, terwijl het financieringstekort begroot is op 2 procent¹¹.

De inkomsten voor 2022 zijn begroot op een stijging van 40% ten opzicht van begrote inkomsten over 2021. Deze stijging wordt veelal toegeschreven aan het invoeren van BTW belasting. De overheid was voornemens om de BTW belasting per 1 januari in te voeren, maar blijkbaar is deze datum voor invoering in samenhang met andere belastingmaatregelen niet haalbaar. Wanneer de overheid zover is, is niet duidelijk. Ook niet-belasting inkomsten zullen stijgen, wat impliceert dat er andere inkomsten verhogende maatregelen genomen zullen worden. Een enorme toename van overheidsinkomsten met 40% bij een verwachte afnemende inflatie en marginale groei van de economie van ca. 1,6 procent in 2022, waarbij vele sectoren nog niet helemaal herstelt zijn van de crisis, lijkt vrij optimistisch.

Bron: Min. van Financiën & Planning met bewerkingen van VSB

Bron: Bureau voor de Staatsschuld met bewerkingen van VSB

Aan de uitgavenkant van de begroting van 2022 (exclusief schuldaflossing) is de stijging van 27% genoteerd. Wat niet duidelijk is, omdat de herstructurering van de overheidsschuld nog niet is afgerond, in hoeverre de begrote schuldenlast (aflossing en rente) realistisch is ingeschat voor 2022.

De begrote kapitaaluitgaven van de overheid voor 2022 maken slechts ca. 9 % uit van de totale uitgaven, wat aangeeft dat de overheid de economische bedrijvigheid minimaal zal ondersteunen door investeringen te doen, waardoor binnenlandse bedrijven en leveranciers gefaciliteerd kunnen worden.

Per ultimo juli 2021 bedroeg de effectieve staatsschuld USD 3 miljard ten opzichte van de USD 3,3 miljard per ultimo december 2020. De binnenlandse staatsschuld in USD is in deze periode afgenomen (figuur 22), vanwege de wisselkoers depreciatie die vanaf maart werd ingezet. De effectieve schuld-BBP ratio per ultimo juli 2021 wordt geschat op 128 procent.

¹¹De Overheidsbegroting zoals het Ministerie van Financiën het opmaakt, begroot naast belasting en niet-belasting inkomsten, ook trekkingen op schulden als totale inkomsten. Bij de totale uitgaven worden naast de personele uitgaven, subsidies, aankoop van goederen en diensten, interestlasten en kapitaaluitgaven ook de aflossingen op leningen meegenomen bij de totale uitgaven. Het verschil tussen inkomsten en uitgaven wordt het begrotingstekort genoemd. Het financieringsresultaat van overheidsfinanciën geeft het bedrag aan dat daadwerkelijk door het aangaan van schulden gedekt moet worden. Dit wordt afgeleid door bij de inkomsten de trekkingen van schulden en bij de uitgaven de aflossingen buiten beschouwing te laten, omdat deze posten als financieringsitems beschouwd worden. Het saldo van trekkingen en aflossingen van zowel buitenlandse als binnenlandse oude en nieuwe schulden moeten het financieringstekort van de overheid in het desbetreffend jaar dekken.

Geselecteerde macro-economische indicatoren

Jaarstatistieken 2015-2022									
Reële economie	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021 schat.	2022 proj.	Bron
Economisch groei (%)*	-3,4	-4,9	1,6	4,9	1,1	-15,9	-2,8	1,6	ABS/SPS schat+proj.
BBP nominaal marktptr. (mln. SRD)*	17.515	20.663	26.893	29.822	31.483	38.353	56.985	63.505	ABS/SPS schat+proj.
BBP per capita in USD	8.897	5.725	6.106	6.716	7.001	6.772	4.792	4.900	ABS/SPS proj
Nationaal Inkomen per capita in USD	8.874	5.432	5.430	6.059	6.312	6.000	4.029	4.146	ABS/bewer.VSB SPS proj.
Inflatie – gemiddelde (%)	6,9	55,5	22,0	6,8	4,4	34,9	52,1	29,0	ABS/HP
Inflatie – e.o.p. (%)	25,1	52,4	9,2	5,4	4,2	61,0	40,5	24,5	ABS/HP
Werkloosheidspercentage (%)	7,0	10,0	7,0	9,0	9,0	11,3	11,2	10,9	IMF
Betalingsbalans (kasbasis)- vanaf 2017 is de data gepresenteerd o.b.v. Balance of Payment Manual 6									
Totale export- G+D (mln. USD)	<u>1.856,4</u>	<u>1.625,1</u>	<u>2.143,3</u>	<u>2.235,8</u>	<u>2.286,7</u>	<u>2.446,5</u>			CBvS
• Goud	916,2	1.036,7	1.608,4	1.631,6	1.732,2	1.959,5			CBvS
• Aluinaarde	232,7	7,1	0	0	0	0			CBvS
• Olie	156,4	150,3	178,1	206,6	171,0	154,4			CBvS
• Rijst en bananen	69,5	61,1	51,0	52,6	45,6	43,5			CBvS
• Hout en houtproducten	32,3	40	59,5	69,1	71,44	89,1			CBvS
• Vis en garnalen	37,8	33,0	38,8	41,6	37,6	33,6			CBvS
• Overige goederen	207,3	110,4	56,1	68,6	68,7	65,1			CBvS
• Net exports goods under merchandising			-6,9	-5,0	2,8	-1,3			CBvS
• Diensten	204,2	186,5	158,3	170,7	157,4	102,6			CBvS
Totale import- G+D (mln. USD)	<u>2.695,0</u>	<u>1.721,1</u>	<u>1.779,9</u>	<u>2.069,8</u>	<u>2.412,7</u>	<u>1.845,6</u>			CBvS
• Diensten	666,8	469,1	569,3	666,9	815,1	562,6			CBvS
Saldo Lopende rek. (mln. USD)	-786,4	-160,5	69,2	-118,7	-448,3	259,2			CBvS
Saldo Kap. + Fin. rek. (mln. USD)***	771,0	501,9	-112,6	-299,2	-535,2	227,4			CBvS
W.v. saldo inkomende FDI (mln.USD)	266,7	300,0	-98,2	-119,2	7,8	-0,1			CBvS
Saldo lopende rek. (% BBP)	-15,6	-4,9	1,9	-3,0	-10,7	6,7			CBvS/bewer. VSB
Saldo Kap. + Fin. rek. (% BBP)***	15,2	14,7	3,2	7,5	12,4	-6,4			CBvS/bewer. VSB
Saldo Statistische verschil. (% BBP)	-5,3	-8,4	-5,0	-0,9	-7,9	-3,0			CBvS/bewer. VSB
Totale goederen import - transactie basis (mln. USD)	<u>2.309,5</u>	<u>1.174,9</u>	<u>1.209,5</u>	<u>1.526,9</u>	<u>1.711,4</u>	<u>1.533,1</u>			ABS
• Investeringsgoederen	1.283,7	601,1	692,0	987,2	1.030,6	951,5			ABS
• Consumptie goederen	904,7	509,1	441,2	459,4	589,0	515,1			ABS
• Huishoudgoederen	106,2	61,0	73,3	75,9	89,6	64,8			ABS
• Overige goederen	14,9	3,7	3,0	4,4	2,2	1,7			ABS
Internationally Reserve (mln. USD)	330,2	381,4	424,4	580,7	647,5	584,7			CBvS
Wereldmarktprijzen in USD									
Goud USD/troz	1.160,1	1.250,7	1.257,5	1.268,8	1.392,6	1.769,6	1.700,0	1.600,0	Wereldbank proj. Apr. 21
Ruwe aardolie USD/vat	50,8	42,8	52,8	68,3	61,4	41,3	56,0	60,0	Wereldbank proj. Apr. 21
Ruwe aardolie USD/vat	50,8	42,8	52,8	68,3	61,4	41,3	58,5	54,8	IMF proj.
Monetair en Financiële sector									
Liquideitsquote (M2 in % BBP)	60,7	78,4	65,4	64,4	73,6	85,7			CBvS/bewer. VSB
Stand tot. kredietverlen.(mln. SRD)	6.884,3	9.212,4	10.355,5	10.491,0	10.588,3	14.534,9			CBvS/bewer. VSB
Stand kredietverlen. a/d Private sector (mln. SRD)	6.275,5	8.096,3	8.163,9	8.165,4	8.218,8	10.787,3			CBvS/bewerVSB

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021 schat.	2022 proj.	Bron
Verkoopkoers SRD/USD (e.o.p.)	4	7,5	7,5	7,5	7,5	14,3			CBvS
Verkoopkoers SRD/USD gemiddeld	3,5	6,3	7,6	7,5	7,5	14,3			CBvS
Verkoopkoers SRD/Euro (e.o.p.)	4,4	7,8	8,9	8,6	8,4	17,6			CBvS
Verkoopkoers SRD/Euro gemiddeld	3,8	7	8,5	8,9	8,4	17,4			CBvS
Gemid. SRD debet (leen) rentevoet	13,4	14,1	14,3	14,4	15,2	15,0			CBvS
Interbancaire SRD rentevoet	8,1	10,9	17,4	10,1	10,6	11,9			CBvS
Gemid. USD debet (leen) rentevoet	9,8	9,5	9,1	8,3	8,6	7,9			CBvS
Gemid. Euro debet(leen) rentevoet	9,2	9	8,8	8,5	8,3	8,5			CBvS
Overheidsfinanciën en Staatsschuld (kasbasis)									
Financieringstekort incl. statistische verschillen (% BBP)	-10,0	-10,6	-8,7	-10,1	-18,6	-9,7			MvF/bewer. VSB
Committeringstekort incl. statistische verschillen (%BBP)	-9,1	-10,1	-7,8	-6,8	-16,0	-11,1			MvF/bewer. VSB
Primaire niet minerale balans in % niet-minerale BBP	-11,3	-13,9	-12,2	-14,6	-26,3	-15,6			MvF/bewer. VSB
Fiscal impulse (%)	0,8	1,5	3,5	2,3	10,4	-11,4			MvF/bewer. VSB
Wettelijke staatsschuld (mln. SRD)	8.779,6	9.555,8	17.991,6	18.741,3	22.453,5	30.242,0			BSS
Wettelijke staatsschuld (mln. USD)	2.173,2	1.276,7	2.392,5	2.492,2	2.985,8	4.021,5			BSS/bewer. VSB
Binnenland schuld aan Algemene banken (mln. USD)**	145,3	121,4	286,3	348,5	392,6	423,0			BSS/bewer. VSB
Effectieve Staatsschuld (mln. USD)	1.773,5	1.986,8	2.405,4	2.490,8	2.988,9	3.270,8			BSS/bewer. VSB
Buitenlandse Schuld (mln. USD)	1.214,4	1.425,4	1.682,7	1.715,9	1.987,0	2.076,8			BSS/bewer. VSB
Binnenlandse Schuld (mln. USD)	897,4	561,4	722,7	774,9	1.001,9	1.194,0			BSS/bewer. VSB
Effect. Staatsschuld-BBP ratio (%)	40,9	71,9	67,2	62,8	71,3	121,9			BSS/bewer. VSB
Wettelijke staatsschuld-BBP ratio (%)	50,1	70,0	67,1	62,8	71,3	115,5			BSS/bewer. VSB
Trekking op buitenlandse Leningen (mln. USD)	113,8	758,8	291,8	186,5	357,7	90,1			BSS
Tot. schuldenlast betal. (mln. USD)	387,9	393,1	212,7	336,2	262,2	288,2			BSS/bewer. VSB
Kwartaalstatistieken 2019-2021									
Betalingsbalans (kasbasis)	2019 Q3	2019 Q4	2020 Q1	2020 Q2	2020 Q3	2020 Q4	2021 Q1	2021 Q2	Bron
Totale export- G+D (mln. USD)	<u>575,2</u>	<u>602,7</u>	<u>645,3</u>	<u>535,4</u>	<u>593,2</u>	<u>674,4</u>	<u>545,5</u>	<u>536,2</u>	CBvS
• Goud	439,4	465,1	492,9	427,9	486,3	552,5	431,3	417,6	CBvS
• Olie	39,6	32,6	51,9	31,6	40,8	30,0	47,1	41,5	CBvS
• Rijst en bananen	12,9	12,3	13,6	9,8	8,1	13,9	8,8	9,3	CBvS
• Hout en houtproducten	17,2	17,7	20,1	18,9	19,0	31,0	16,1	23,5	CBvS
• Vis en garnalen	7,6	14,0	8,4	7,3	9,2	8,6	6,6	7,7	CBvS
• Overige goederen	16,2	19,7	18,1	18,3	12,7	16,0	14	16,7	CBvS
• Net exports goods under merchanting	1,8	-0,1	-0,7	-0,1	-0,3	-0,2	0,0	-0,2	
• Diensten	40,5	41,4	41,0	21,7	17,4	22,6	21,6	20,1	CBvS
Totale import- G+D (mln. USD)	<u>633,5</u>	<u>598,3</u>	<u>561,5</u>	<u>418,5</u>	<u>462,7</u>	<u>402,9</u>	<u>384,3</u>	<u>430,6</u>	CBvS
• Diensten	220,6	217,9	186,0	124,6	131,7	120,3	104,6	133,0	CBvS
Saldo lopende rek. (mln. USD)	-120,5	-97,8	24,0	30,1	66,7	138,4	116,7	33,4	CBvS
Saldo Kap. Fin. rek. (mln. USD)***	-147,8	-197,6	30,8	102,7	59,4	34,5	140,3	15,0	CBvS
W.v. saldo inkomende FDI (mln.USD)	-19,1	63,1	40,0	-15,0	21,2	-46,2	147,5	-10,3	CBvS
Saldo lopende rek. (% BBP)	-2,9	-2,3	0,5	0,6	1,8	5,5	3,0	1,1	CBvS/bewer. VSB
Saldo Kap. + Fin. rek. (% BBP)	-3,5	-4,7	0,6	2,2	1,6	1,4	3,6	0,5	CBvS/bewer. VSB
Saldo Statistische verschil. (% BBP)	-0,1	-4,3	-1,5	0,8	0,1	-3,1	-0,3	0,4	CBvS/bew. VSB

	2019 Q3	2019Q Q4	2020 Q1	2020 Q2	2020 Q3	2020 Q4	2021 Q1	2021 Q2	Bron
Totale goederen Import transactie basis (mln. USD)	446,8	480,8	360,3	387,1	420,3	365,4	330,6	326,9	ABS-voorlop. cijfers
• Investeringsgoederen	258,9	291,7	246,3	187,2	262,3	255,7	222,5	195,1	ABS
• Consumptie goederen	163,4	163,9	93,9	186,1	143,0	92,2	86,7	115,8	ABS
• Huishoudgoederen	23,9	24,4	19,8	13,6	14,6	16,9	20,7	15,2	ABS
• Overige goederen	0,6	0,4	0,4	0,3	0,4	0,6	0,6	0,8	ABS

Overheidsfinanciën (kasbasis)

Financieringstekort inclusief statistische verschillen (% BBP)	-2,6	-10,1	-2,5	-6,8	-1,6	1,1	-0,3	2,0	MvF/bewer. VSB
Committeringstekort inclusief statistische verschillen (%BBP)	-2,1	-9,8	-2,6	-7,0	-1,8	0,3	-0,2	2,1	MvF/bewer. VSB

Maandstatistieken 2020 okt. – 2021 sept.

	okt. 2020	nov. 2020	dec. 2020	jan. 2021	feb. 2021	mrt. 2021	apr. 2021	mei 2021	juni 2021	Juli 2021	aug. 2021	sept. 2021	Bron
<u>Inflatie (%)</u>													
Inflatie – maand tov. maand daarvoor (%)	6,9	1,5	3,1	2,6	1,3	2,1	3,5	4,2	10,8	5,7	2,2		ABS
Inflatie – maand tov. maand vorige jaar (%)	54,2	56,4	61,0	63,8	61,6	50,4	44,4	43,6	54,0	58,9	59,8		ABS

Internationale Reserve Positie (mln. USD)

Internationale Reserve	570,2	551,0	584,7	601,8	592,1	612,1	670,5	645,4	649,1	683,4	874,9		CBvS
------------------------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	--	------

Wereldmarktprijzen in USD

Goud USD/troz	1.900	1.867	1.855	1.867	1.808	1.718	1.762	1.856	1.835	1.807	1.784	1.777	www.kitco.com
Ruwe aardolie USD/vat	39,9	42,3	48,7	53,6	60,5	63,8	63,0	66,4	71,8	73,3	68,9	72,8	Wereld-bank

Liquiditeitsquote (M2 in % BBP), M0 en de stand v/d totale kredietverlening (mln. SRD)

Liquiditeitsquote	84,6	85,3	85,7	58,0	58,6	58,8	60,0	60,2	78,2	79,2	80,3		CBvS/bewer. VSB
M0	12.253	12.389	12.710	12.906	13.413	13.589	13.712	13.156	16.359	16.485	16.470		
Stand tot. kredietverlen.	14.403	14.490	14.535	14.402	14.435	14.435	14.597	14.677	17.940	17.908	17.583		
Stand kredietverlening a/d overheid	3.732	3.743	3.748	3.730	3.734	3.716	3.731	3.741	3.752	3.762	3.743		CBvS/bewer. VSB
Stand kredietverlening a/d private sector	10.670	10.747	10.787	10.673	10.701	10.718	10.866	10.936	14.188	14.146	13.840		CBvS/bewer. VSB

CBvS Wisselkoersen (verkoopkoersen)****

SRD/USD (e.o.p.)	14,3	14,3	14,3	14,3	14,3	16,3	16,3	21,0	21,2	21,4	21,5	21,5	CBvS
SRD/USD gemiddeld	9,8	14,3	14,3	14,3	14,3	16,3	16,3	18,2	21,1	21,2	21,5	21,5	CBvS
SRD/Euro (e.o.p.)	16,7	16,7	17,0	17,6	17,3	19,4	19,8	25,5	23,5	24,0	23,7	23,9	19,8
SRD/Euro gemiddeld	11,4	16,8	16,9	17,4	17,4	19,4	19,5	21,9	24,5	23,7	23,9	23,8	19,5

Gemiddelde debet (leen) rentevoeten (%)

SRD kredieten	15,0	15,1	15,0	15,0	15,2	15,2	15,3	15,2	14,6	14,7	14,6		CBvS
Interbancaire SRD rentevoet	12,3	11,9	11,9	11,9	11,9	9,6	8,8	8,2	8,0	8,2	14,8		CBvS
USD kredieten	7,9	8,0	7,9	7,8	7,8	7,8	7,8	7,7	7,6	7,6	7,7		CBvS
Euro kredieten	8,3	8,3	8,5	8,5	8,5	8,3	8,3	8,3	8,4	8,3	8,3		CBvS

Overheidsfinanciën (mln. SRD) en Staatsschuld (mln. USD)

Tot. inkomsten kasbasis	932	494	1.280	789	661	1.004	1.663	971	1.268				MvF
Tot. uitgaven kasbasis	757	672	971	812	909	832	863	881	1.058				MvF
Wet.staatsschuld (mln SRD)	29.801	30.338	30.217	30.217	30.167	30.111	30.195	30.197	30.310	46.415			BSS
Schuld a/d CBvS (mln SRD)	9.573	9.823	9.823	9.823	9.823	9.823	9.823	9.823	10.073	10.073			BSS
Schuld a/d Alg. Banken (mln SRD)**	3.200	3.200	3.185	3.186	3.186	3.186	3.186	3.186	3.192	4.815			BSS

	okt. 2020	nov. 2020	dec. 2020	jan. 2021	feb. 2021	mrt. 2021	apr. 2021	mei 2021	juni 2021	Juli 2021	aug. 2021	sept. 2021	Bron
Effectieve Staatsschuld In mln. USD	3.227	3.290	3.271	3.266	3.259	3.147	3.159	2.993	2.976	2.974			BSS/be- wer. VSB
Buitenlandse Schuld	2.088	2.098	2.077	2.072	2.064	2.054	2.064	2.062	2.042	2.044			BSS/be- wer. VSB
Binnenlandse Schuld	1.139	1.193	1.194	1.193	1.196	1.093	1.095	931	934	929			BSS/be- wer. VSB
Wettelijke staats- schuld-BBP ratio (%)	115	116	115	115	115	115	115	115	115	121			BSS/be- wer. VSB
Effectieve Staatsschuld - BBP ratio (%)	120	123	122	93	93	103	103	126	127	128			BSS/be- wer. VSB
Trekking op buiten- landse schuld (mln. USD)	5,2	1,7	2,2	1,1	4,2	3,9	1,2	2,2	5,6	2,6			BSS
Tot. schuldenlastbetal. (mln. USD)	9,5	6,4	16,8	4,0	17,9	8,2	3,3	12,7	13,0	5,6			BSS/be- wer. VSB

e.o.p. = end of period

FDI = Foreign Direct Investment

ABS- Algemeen Bureau voor de Statistiek, IMF- Internationale Monetaire Fonds, CBvS- Centrale Bank van Suriname, MvF-Ministerie van Financiën, BSS- Bureau voor de Staatsschuld, HP- Herstel Plan

* BBP cijfers voor 2018-2020 zijn voorlopige cijfers

** Binnenlandse schuld aan de Algemene Banken betreffen schatkistpapier en verstrekte kredieten.

*** Dit is het saldo van vermogensoverdrachten van de financiële rekening van de betalingsbalans.

**** De wisselkoersen in maar -juni 2021 zijn de maximumkoersen die door de CBvS per 1 maart 2021 zijn vastgesteld. Na juni is de wisselkoers vrijgegeven en wordt op dagbasis vastgesteld door middel van vraag en aanbod.

Uitleg bepaalde begrippen:

1. Overheidsfinancieringstekort is het saldo van overheidsinkomsten minus uitgaven. Als het saldo een tekort is, dan zal dit tekort met het aangaan van schulden gefinancierd moeten worden en daarmee ook de staatsschuld doen stijgen.
2. Overheidscommitteringstekort is het financieringstekort minus de betaalde achterstallige betalingen van de overheid, die betrekking hebben op voorgaande begrotingsjaren.
3. Primair overheidssaldo is het financieringssaldo exclusief de interestbetalingen op overheids-schulden. Het primair saldo geeft aan in welke mate het beleid bijdraagt aan het aantrekken van nieuwe schulden, zonder rekening te houden met betalingen op oude schulden.
4. Om de fiscale impuls voor procycliciteit aan te geven, wordt er van het primair tekort de inkomsten uit de mineralen-sector afgetrokken en het geheel wordt uitgedrukt in procenten van het BBP, exclusief de mineralensector.
5. Het verschil tussen de effectieve en wettelijke staatsschuld is de wisselkoers die gebruikt wordt om vreemde valuta schulden om te zetten in SRD. Bij de compilatie van de wettelijke schuld moeten vreemde valuta schulden tegen het jaareinde wisselkoers van het laatst gepubliceerde BBP door het ABS, in SRD worden omgezet. Bij de effectieve schuld berekening, die gebaseerd is op de internationale schulddefinitie, wordt de wisselkoers gehanteerd van het moment, waarop de schuld betrekking heeft.
6. De effectieve schuld-BBP ratio is berekend o.b.v. het BBP (projectie) van het respectieve jaar, terwijl de wettelijke schuld-BBP ratio gebaseerd op de laatste BBP cijfer van het ABS.

Adres: Prins Hendrikstraat # 18
Telefoon: (597) 475286/87
Fax: (597) 472287
Email: vsbstia@sr.net
Website: www.vsbstia.org

Missie

Toegewijd werken aan een competitief ondernemerschap dat hoogwaardige goederen en diensten produceert op een maatschappelijk en milieu verantwoorde wijze.

Visie

De VSB is de toonaangevende vertegenwoordiger en belangenbehartiger van het Surinaams bedrijfsleven en streeft als werkgeversorganisatie naar een leidende rol in de regio.